

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srrodę dnia 13 Sierpnia v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Wyborg dnia 31 lipca (12 sierpnia.)

Z pmiemieniem uniesieniem nie dawnośmy otrzymali nayradosniejszą wiadomość, o mającej nastąpić podróży CESARZA JEGOMOŚCI do naszego kraju, a dnia dzisiejszego używaliśmy rokoszy, oglądania oblicza ubóztwianego MONARCHY. NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, zneydując się w granicach Wielkiego Xięstwa Fińskiego od pół do trzeciej dzisiejszego poranku, szczęśliwie przybył do Wyborga, o godzinie 6tej, w towarzystwie Jenerała Adjutanta A. Ch. Benkendorfa. Zazbliżeniem się Jego CESARSKIEY MOŚCI do st-petersburskiego przedmieścia, odgłos dzwonów wszystkich kościołów greko-rossyjskich, ewangelickich i katolickich, i wywieszenie Chorągwi CESARSKIEY na wieży tutejszego starodawnego zamku, obwieściły mieszkańcom wjazd do miasta NAYJAŚNIEJSZEGO PODRÓŻNEGO, a CESARZ JEGOMOŚĆ, postępując pośród licznego, radością przejętego, ludu, witającego Jego CESARSKĄ MOŚĆ grzmiącemi okrzykami *ura!* raczył zaięchać prosto do Greko-Rossyjskiego Soboru, Przemienienia Pańskiego, gdzie spotkany był przez Protoiereia *Winogradowa* z Krzyżem i święconą wodą, Kommandanta twierdzy wyborgskiej, Jenerała-Porucznika *Berga*, Landsgewdinga gubernii wyborgskiej *Ramsaja*, tudzież przez Urzędników wojskowych i cywilnych. Cerkiew napełniona była przez damy i znakomitszych mieszkańców miasta. Po wystąpieniu modłów, CESARZ JEGOMOŚĆ, przy wyjściu z Soboru, raczył uszczęśliwić kupców tutejszych i znaczniejszych obywateli miasta przyięciem od nich podniesionego chleba i soli, w tymże czasie Kommandant i Landsgewding mieli szczęście podać Jego CESARSKIEY MOŚCI naypoddane swe rapporta o stanie naymiłościwiey powierzonych im części. Potym CESARZ JEGOMOŚĆ, przy naywiększym zgromadzeniu się obywateli miasta wszęch stanów, raczył oglądać rozłożony tu 2gi batalion neyszlotskiego półku pieszego i 23ciey brygady artylleryi lekkiey roty Nru 3go, uszykowane w jedną linię na stoku wedle drogi wiodącej do *Fridrichshamu*; a gdy MONARCHA na drodze do tych woysk przejeżdżał przez most miejski, wtedy stojące przy nim w iednymże kierunku na kotwicach okręty kupieckie różnemi ubarwiły się kolorami swych bander.

O godzinie 10tej z południa, CESARZ JEGOMOŚĆ w pożądanem zdrowiu raczył w dalszą udać się drogę do miasta *Helsingfors*; zamierzając nocleg mieć w *Fridrichshamie*. Błogosławieństwa nasze towarzyszą ukochanemu MONARZSZE. (G.S.P.)

— D. 25 lipca, o godzinie 1 z południa, Xiążę Następca Szwedzki, opuścił tutejszą stolicę i o pół do 3ciey przybył do *Peterhoffu*, gdzie był zaproszony przez CESARZA JEGOMOŚCI na obiad do stołu familyjnego w *Kotedż*. Wieczorem Jego Królewska Wysokość znajdował się na manewrach, wykonywanych przez korpusy kadeckie. D. 26 przed zmianą straży, Jego Królewska Wysokość miał zaszczyt przedstawiać Jego CESARSKIEY MOŚCI urzędników swego orszaku. Tego dnia obiad był w *Monplezirze*. Wieczorem było zgromadzenie w pałacu *peterhoffskim*. Po zakończeniu się tego, orszak Jego Królewskiej Wysokości miał szczęście złożyć pożegnanie CESARSTWU ICHMOŚĆ. D. 27 Jego Królewska Wysokość znajdował się na zmianie straży, a potym na paradzie kościelney

korpusów kadeckich. Po mszy świętey Jego CESARSKA MOŚĆ raczył odwiedzić Xięcia Następce. Dnia tego obiad był w *Monplezirze*; po obiedzie Jego Wysokość udał się do *Kotedż*, gdzie oddał pożegnanie NAYJAŚNIEJSZYM CESARSTWU ICHMOŚĆ, tudzież pożegnał się z Jego Cesarską Wysokością Xiążęciem Następce. Tuż potym Jego Królewska Wysokość w towarzystwie Jenerała Hrabi *Brahe*, Jenerał-Adjutantów: *Chrapowickiego* i *Petrowskiego*, oraz Adjutanta skrzydłowego *Lazarewa*, na statku parowym *Newa*, raczył oddalić się z *Peterhoffu*, w końcu godziny 7mej, i szczęśliwie przybył do fregaty szwedzkiej *Eurydyka* około godziny 6tej wieczorem. Przy odjeździe Xcia Następcey z *Peterhoffu*, eskadra ucząca się salutowała Jego Królewską Wysokość 21 wystrzałami; równie salutowanie czynione było ze wszystkich warowni i okrętów wojennych w porcie podczas przejazdu Jego Królewskiej Wysokości mimo *Kronsztadu*, gdzie go oczekiwał znajdujący się tu Poseł nadzwyczajny szwedzki *Baron Palmstierna*; a główny dowódca portu kronsztadzkiego, wice-admirał *Rożnow*, i kapitan tegoż portu *Wasiljew*, na spotkanie Jego Królewskiej Wysokości wyjeżdżali, pierwszy z nich przy tey okoliczności podał Xięciu rapport. O godzinie 10tej, przy wietrze cale słabym, fregata podniosła kotwicę, a osoby, które miały szczęście towarzyszyć Jego Królewskiej Wysokości, na tymże statku parowym powróciły do *Peterhoffu*. (G.S.P.)

— NAYJAŚNIEJSZY CESARZ JEGOMOŚĆ, przez rozkaz dzienny z dnia 28 lipca, podczas odwiedzenia w dniu tym portu kronsztadzkiego, dostrzegłszy czynność we wszystkich wykonywanych robotach, szczególnie zaś zostawszy zadowolonym szybkim i należytem wyprowadzeniem na reydę okrętu *Poltawy*, oświadcza naywyższe swe zadowolenie: głównemu dowódcy portu kronsztadzkiego wice-admirałowi *Rożnowu*, kapitanowi portu kontr-admirałowi *Wasiljewemu 1mu*, dowódcy okrętu *Poltawy*, kapitanowi 2giey rangi *Baskakowu 1mu*; a dla niższych rang tego okrętu darnie po rublu, po funcie mięsa i po porcyi wódki na każdego.

— Nayłaskawiey mianowani kawalerami orderow: d. 25 lipca, professorowie zwyczajni uniwersytetu dorpackiego *Deicz*, *Moier*, *Erdmann* i *Zamen*, trzey pierwsi: ś. *Anny 2giey klasy*, a ostatni ś. *Włodzimierza 4tey klasy*; za odznaczającą się gorliwością w usmierzeniu morowego powietrza w kwarantannie odeskiej: radca honorowy, członek dożywotni kantoru kwarantannowego *Zapolski*, pełniący obowiązki komisarza *Gonczakow*, dyrektor domu kwarantannowego sekretarz kolegialny kapitan *Nikszic*, dway pierwsi ś. *Włodzimierza 4tey klasy*, a dway drudzy ś. *Anny 3ciey klasy*.

— Assesor kolegialny *Siemenow*, naznaczony cenzorem oddzielnym w komitecie cenzury sankt-petersburskim.

— CESARZ JEGOMOŚĆ, stosownie do postanowienia Komitetu Ministrów, na skutek przedstawienia komitetu szpitala oftalmicznego st-petersburskiego, d. 22 lipca, naywyżey rozkazać raczył, znajdujących się w tym szpitalu medyków i lekarzy, uważać w rzeczywistej służbie.

— Na przedstawienie Hrabi *Worońcowa*, Jenerał Gubernatora Noworossyjskiego i Bessarabskiego, radca stanu *Blaremborg*, za uczynione odkrycia archeologiczne w różnych miejscach pół-

wyspu tauryckiego, wyniesiony na rzeczywistego radcę stanu.

— Astronom obserwator i pomocnik profesora astronomii w uniwersytecie dorpatskim, *Preis*, mianowany asesorem kolegialnym. (R. I.)

— *Najwyższy Ukaz do Rządzącego Senatowi pod dniem 15 lipca.* Dla wynagrodzenia strat, poniesionych przez Gruzję i prowincję Zakaukazkie, z powodu trwających przez cztery lata wojen z Persją i Turcją, wtargnięcia Persów w nasze granice i niszczące dżumy, oraz przez obwód Kaukazki z powodu częstego przechodu wojsk, zostawania w stanie wojny, tudzież kilkunastu nieurodzaju i napadu góralów. *Uznaliśmy za dobrą darować dla nich łaski następujące.*

I. Dla Gruzji i kraju zakaukazkiego.

1. Skarbowe niedobory podatków w pieniądzu, zbożu i innych (prócz dzierżaw trunkowych) po rok 1830, z majątków obywatelskich, skarbowych i duchownych darować i więcej nie uzyskiwać.

2. Uzyskania postanowione i polecane skuteczniej po r. 1830 za użycie prostego papieru miasto herbowego, a dotąd do skarbu nie wniesione skassować, nie rozprzeżniając tego na uzyskania, które po terminie powyższym są postanowione, albo nadal ku wypełnieniu będą zalecone, chociażby w sprawach do czasu przed rokiem 1830 odnoszących się.

3. Wsie, które więcej od innych ucierpiały od dżumy, uwolnić od opłaty wszystkich podatków na trzy lata.

4. Góralów mieszkających po drodze gruzyjsko-wojskowej, ze względu na doznany przez nich ciężar w utrzymywaniu po rozpadlinach straży przeciwko sąsiedzkim łupieżkim narodom, w robieniu drogi gruzyjsko-wojskowej, i w dostarczaniu w wielkiej liczbie dla przechodzących wojsk podwód, uwolnić od płacenia podatków na trzy lata.

5. Wszystkie łąki i winogradowe ogrody, plantacje bawełny, farbiarskich, aptekarskich i innych południowych płodów, które mogą być nanowo zaprowadzone w ciągu trzech lat, to jest: 1830, 1831 i 1832 uwolnić od wpływu dzierżawców trunkowych i wszelkich powinności ziemskich do roku 1840.

6. Narody koczownicze, które zechcą osieść stale na ziemiach skarbowych i duchownych uwolnić od ziemnego podatku na lat sześć.

7. Dla ulgi w powinnościach ziemskich wydać na pobudowanie 40 pocztowych stacyj w obwodach zakaukazkich ze skarbu 80 tysięcy rubli srebrnych, odniosszy je na rachunek 5 milionów, assygnowanych na ulepszenie tamecznego kraju i rozdzieliwszy wydanie tej summy na 4 lata po równy części na każdy rok.

8. Obywatelom Redut-Kale i Poli, tak teraz tam mieszkającym, jako też mogącym osiedlać w ciągu lat 5, dać ulgę od płacenia podatków na lat 25 od darowania tej ulgi.

II. Dla Obwodu Kaukazkiego.

Wszystkie, niedobory nagromadzone do roku 1830 w niżej wyrażonych artykułach, skassować i wykreślić z rachunku.

9. Od włościan skarbowych w podatkach: podusznym, czynszowym, oraz wodnej i lądowej komunikacji, od mieszczan i włościan obywatelskich w podatkach: podusznym, i na urządzenie dróg komunikacji, jako też i za peny nagromadzone za niewniesienie tych podatków w terminie i od kolonistów w opłacie na utrzymanie sądowych magistratur.

10. Od obywateli w podatku ziemnym za nieosiedlone przez nich ziemie, także od ormiańskich włościan Derbentskich i Moskurskich.

11. Uzyskania postanowione i ku spełnieniu zalecone do r. 1830, za użycie papieru prostego zamiast herbowego, na podstawie 2go punktu.

12. Za niedozwolony wyrąb drzewa, sprzedaż powała, także sztrafów i innych po części leśney podatków.

13. Pieniądzy prohonnych, wydanych ze skarbu na rachunek winowajców, urzędnikom wystanym do wyprowadzenia śledztw.

14. Gaży tercyałowej wydanej do roku 1830 rozmaitym urzędnikom i służącym po kancelaryach przy wyprawieniu ich na służbę do Obwodu Kaukazkiego z obowiązkiem zwrotu.

Rządzący Senat około wypełnienia tego nie zaniecha uczynić należytych rozporządzeń.

— Od niejakiego czasu, zaczęto uważać w różnych miejscach domu wychowania, częstsze, niż dawniej, podrzucanie dzieci pięcioletnich i nawet starszych: niektóre z nich opatrzone bywają świadectwami prawego urodzenia. Podrzucanie to, dowodzące występnego zaniedbania najświętszych obowiązków rodzicielskich, wymagało skutecznych zaradczych środków. Z tego powodu Najwyższym Ukazem, danym 6 lipca, do obu Rad Opiekuńczych Cesarskiego Domu wychowania, postanowiono w treści, aby o dzieciach płci męskiej, podrzuconych, nie w miejscach do ich przyjmowania przeznaczonych, dawana była wiadomość do sztabu osadników wojskowych, który ma ich zapisywać w poczet wojskowych kantonistów, i dawać na ich utrzymanie do lat ośmiu pieniądze, jakie dla tych ostatnich są ustanowione. Po dójściu ośmiu lat, dzieci te przejdą pod zarząd wspomnianego sztabu, zostaną przezeń rozmieszczone, lecz nigdy już rodzicom zwrócone nie będą. Dzieci płci żeńskiej, mają być oddawane na wieś, nie wejdą do klasztorów uczących się, i nie inaczej będą mogły być wzięte do domu wychowania, iak tylko do posługi i na praczki. (T.P.)

Na mocy CESARSKIEGO Manifestu, 7 maja 1817 roku, Rada ustanowiona kredytowych Państwa Rosyjskiego, obowiązana jest roztrząsać corocznie rachunki tych ustanowień. Rada zgromadziła się na ten cel w dniu 24 t. m. i P. Minister Skarbu, Jenerał piechoty, Hr. *Kankrin*, zagał posiadzenie następującą mową.

Mości Panowie! Spełniając włożony na Ministra Skarbu obowiązek, mam zaszczyt poddać pod waszą uwagę, krótki wykład rachunków ustanowień kredytowych, za rok ominiony."

„Wraz ze szczęśliwym ukończeniem wojny w 1829 roku z Portą Otomańską, ustała potrzeba zaciągania dalszych pożyczek, na załatwienie części kosztów wojennych. Pomimo ogromu tych wydatków, źródła skarbowe, nie tylko nie zostały wyczerpane, lecz jeszcze znaczne summy pozostały w zapasie."

„Z początkiem roku 1830 przedsięwzięte zostały dwie ważne miary: *pierwszą*, jest zmniejszenie procentów bankowych, *drugą*, czasowe zawieszenie wykupu naszych papierów."

„Przyczyny, które sprawiły pierwszą z tych zmian, a mianowicie zbyt napływ kapitałów do banków, oderwanie ich tym sposobem od obrótów płodnych, przeciążenie dóbr nieruchomych, każdemu tak są wiadome, iż niepotrzebnem byłoby powtarzać ich wywód przed W Panami."

„Zniżenie procentów bankowych, przedsięwzięte z wielkimi zapasami, dotąd nie tylko nie zrzuciło żadnych utrudnień, lecz nawet na umieszczenie kapitałów w bankach, mniejszy wpływ wywarło, niż się spodziewano."

„Drugi środek, zawieszenie wykupu papierów, był wypadkiem konieczności i pożyteczności; konieczności, bo do wykupu nie przedstawiono dostatecznej ilości fundów; *pożytku*, z przyczyny dążności wszelkich europejskich, a nadewszystko rosyjskich papierów, do nadmiernego podniesienia się, zauważanej jeszcze w czasie trwania wojny, a bardzo wyraźnej wraz po zawarciu pokoju. Bez wątpienia nierozsądnem byłoby wykupywać one, z opłatą od 10 do 40%, kiedy żadne zobowiązanie się nie nagli nas do tak wielkich ofiar."

„Nadto przy zawieszeniu wykupu, miano na względzie, aby część kapitałów umorzenia długu,

mogła być obróconą na zapomożenie banków, w razie nagłego z nich zdjęcia kapitałów; lecz czynność zniżenia procentów wzięta obrót tak pomyślny, że dotąd zasilek ten wcale nie był potrzebnym."

"Z wyłożonych wyżej uwag, kapitał umorzenia, wynoszący i w roku 1829 (oprócz przeznaczonego na hollenderską pożyczkę) 13,459,017 rub. 71 kop. nie mógł być całkowicie obróconym na wykupno; użyto z niego na ten przedmiot tylko 7,290,747 r. 34½ kop. a pozostająca 6,168,270 r. 36½ kop. z rozrządzenia Ministra Skarbu, przyłączone zostały do odłożonego oddzielnie kapitału komisaryi umorzenia długów do czasu, aż Rząd odkryje środki użycia go na korzystny wykup długów."

"Szczegółowe czynności naszych ustanowień kredytowych, były następujące:

Komisysya umorzenia długów.

Długi nowo-wpisane.

W ciągu roku 1829 wpisano do księgi długów państwa:

Terminowych:

Z granicznych z zgiey hollenderskiej pożyczki, na mocy najwyższych ukazów 22 lipca 1828 i 11 maja 1829.

Hollenderskich guldenów . . . 42,000,000.

Kraiowych, na mocy Ustawy Komisaryi assygnacyami 50,000 r.

Nieterminowych:

Zwyczajnych, z pretensyi przeszłych lat do skarbu.

Srebrem 15,200 rub.

Assygn. 245,400 —

Po takowych zmianach, wypłatach i wykupnachs w r. 1829 uczynionych, pozostaie po 1 stycznia 1830 r. długów:

Terminowych:

Zagranicznych:

Z giey hollenderskiej pożyczki 87,000,000 hol. guld. z których na Rosyją guldenów . . 44,600,000.

Z zgiey hol. pożyczki guld. . . . 41,820,000.

Kraiowych:

Srebrem 2,127,999 r. 99 k.

Assygn. 25,115,188 r. 34 k.

Nieterminowych:

6% zwyczajnych i nietykalnych:

Złotem 14,220 r.

Srebrem 6,921,452 r. 93½ k.

Assygn. 232,422,211 r.

5% zwyczajnych:

Srebrem 68,827,700 r.

W ogóle terminowych i nieterminowych długów po 1 stycznia 1830, pozostaie na assygnacye 718,575,479 r. 16 k.

Ilość długów nieterminowych wykupionych przez lata ominione.

Komisysya wykupiła długów nieterminowych po rok 1830:

6% złotem 8,700 r.

srebrem 2,374,700 r.

assygn. 59,559,940 r.

5% srebrem 14,278,300 r.

Obróty summ.

Przychod.

Na opłatę długów Komisysya w 1829 roku otrzymała assygnacyami . . . 49,909,831 r. 99½ k.

Po wymianie części tego kapitału na brzęczącą monetę, z przyłączeniem pozostałości z lat przeszłych, summ otrzymanych z wyprzedaży dóbr skarbowych i z innych obrótow, było przychodu:

złotem 1,875 r. 20 k.

srebrem 8,339,961 r. 46½ k.

assygn. 34,968,514 r. 5½ k.

(patrz bilans niżej.)

Rozchod.

Z tych summ Komisysya użyła w 1829 r. na długi terminowe zagraniczne i kraiowe:

srebrem 259,680 r. —

assygn. 9,216,954 r. 95 k.

Na długi nieterminowe 6 i 5% odniesiono 2 i 1½ do kapitału wykupna:

złotem 632 r. —

srebrem 1,302,776 r. 40 k.

assygn. 2,625,752 r.

Zapłacono nieprzerwanych dochodow właścicielom kapitałów i obróconę na kapitał wykupna:

złotem 1,231 r. 20 k.

srebrem 5,285,051 r. 77½ k.

assygn. 14,969,690 r. 31 k.

Zapłacono różnych długow bez wydania biletow, gotowizną, kapitału i procentow:

srebrem 25,033 r. 5½ k.

assygn. 1,535,090 r. 83 k.

Przyłączono do kapitału wykupna, otrzymanych z wyprzedaży dóbr skarbowych:

assygn. 17,118 r. 98½ k.

Wytrącono na koszta komisyyi:

assygn. 400,000 r.

Od tych rozchodow pozostało na rok 1830 z powodu niestawienia się wierzycieli, i odkładu nieprzerwanych dochodow na obróty w 1830 r. oraz z innych przedmiotow.

złotem 282 r.

srebrem 1,487,420 r. 23½ k.

assygn. 6,173,926 r. 98 k.

złotem 1875 r. 20 k.

srebrem 8,339,961 r. 46½ k.

assygn. 34,968,514 r. 5½ k.

(d. c. p.)

— Moskwa. D. 26 lipca, z żalem, nie tylko krewnych swoich i przyjaciół, ale i wszystkich mieszkańców starożytney stolicy, umarł w Moskwie, mając 75 lat wieku, radca tajny, senator i różnych orderów kawaler, Bazyli Alexieiewicz Xiążę Chowański. Zmarły Xiążę był gorliwym, poświęconym Monarchów sługą; serce iego przyozdobione było naysiękniejszymi przymiotami, a dóm zdawna był miejscem do zbierania się naysoborniejszego w mieście towarzystwa. Wszyscy go odwiedzający, szczególnie zaś znakomitsi cudzoziemcy i podróżniacy, znajdowali w zmarłym Xięciu Chowańskim, grzeczność, delikatność, uprzejmość, gościaność i w ogólności wszystkie przymioty, zdobiące prawdziwego pana ruskiego.

— Odessa d. 16 lipca. Ciało zmarłego Jenerał-porucznika Xięcia Madatowa, przywiezione tu w maju z granicy, w przeszłą niedzielę d. 13 lipca, wyprowadzone z naszego miasta ze wszystkimi wojskowemi honorami. Wszystkie tutejsze duchowienstwo, wielu jenerałow, sztabs- i ober-officerów, urzędnicy cywilni, kupcy i wielkie zgromadzenie ludu, towarzyszyli mu aż do rogatki; ciało poprowadzono ztąd na trakt petersburski. (P. P.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE:

Warszawa dnia 20 sierpnia.

NAYJAŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL JMĆ, Postanowieniem z dnia 26 lipca r. b. naysłaskawiey mianować raczył: kawalerami orderu Królewskiego s. Stanistawa klasy 3ciey, JP. Bielawskiego, Urzędnika 8mey klasy Cesarstwa Rosyjskiego; klasy 4tey, JP. Posnikowa, Urzędnika 10tey klasy Cesarstwa; niemniey JPP. Potockiego i Giecotda, Kollegskich Assessorów, Kukolnika i Trzaskoskiego, Sekretarzy Guberskich, wszystkich czterech służących w Kancellaryi Cesarzowskiej Wileńskiey Uniwersytetu.

— N. PAN raczył naysłaskawiey przyjąć broń przez JP. Collette tutejszego fabrykanta broni robioną, i w dowod wysokiego zadowolenia, przeznaczyć dla niego brylantowy pierścień, oraz 100 czerwonych złotych.

— Dnia onegdajszego rozstał się z tym światem w tutejszey stolicy, W. JX. Xawery Szaniawski, Prałat Scholastyk Archikatedralny i Professor Prawa w Królewskim Alexandrowskim Uniwersytecie. Jego światło, przymioty duszy i niepospolite zasługi, zjednały mu powszechny szacunek za życia i żal po zgonie.

— Józef Korzeniowski zbogacił znowu literaturę naszą dramatyczną, nową tragedją pod tytułem: *Wróżba i Zemsta.*

P R U S S Y.

Berlin dnia 12 sierpnia.

Xiąże Pruski Karol wrócił z Petersburga do tutejszej stolicy.

Gdy Monarcha nasz przybył d. 4 b. m. w południe do *Pilnitz*, letniego zamku Króla Jmci Saskiego, był tam na obiedzie, pod czas którego grała kapela pokojowa, i około godziny 3ciej po południu wyjechał.

Gazeta tutejsza, czyniąc rozmaite porównania statystyczne, tyczące się ludności w Królestwie Pruskim, wykazuje, iż wielu mieszkańców wynosi się z Reienicy Lignickiej do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego. (G. W.)

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 5 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

N. Cesarz Jmć mianował Arcy-Xiążęcia Następę tronu Feldmarszałkiem Porucznikiem i posiadaczem pułku huzarów Króla Angielskiego z powodu zgonu Króla Jerzego IV.

Gazeta Agramska z dnia 31 lipca donosi: Według najświeższych doniesień Ajencji Dworskiej w Wołoszczyźnie, stosownie do urzędowego raportu, zdanego przez wysłaną kommissją rozpoznawczą, choroba grassująca w *Slatina* i *Litza*, na którą już 28 ludzi umarło, a 17 zachorowało, jest prawdziwą morową zarazą wschodnią, która według śledztwa powstała z ukrytych zarażonych sukien, które pewne towarzystwo muzykantów cyganów wykopało, i w *Slatina* przedało: Jenerał-Major *Kusmier*, naczelnik kommissji zdrowia, pozostał w *Slatina*, i kazał otoczyć wojskiem tak rzeczony miasto, iako też wieś *Litza*; ogłosił oraz sąd wojskowy na przechodzących linią kordonu. Jest wreszcie nadzieja, iż nżyte surowe środki przytłumią to zło w zarodzie, i zapobiegą dalszemu jego rozpostarciu.

— Dnia 5 —

Z powodu odprawić się mającej w mieście *Prezburgu* koronacji Arcy-Xiącia następcy tronu na Króla Węgierskiego, zamawiają tam już mieszkania, i za okna, z których widzieć tak zwany pagórek Królewski, gdzie, iak wiadomo, Król konno nachyli czterokrotnie mieczem Państwa, płacąc po 15 dukatow.

A N G L I A.

Londyn dnia 2 sierpnia.

(z Gazety Warszawskiej.)

Królestwo Ichmość odwiedzili dziś Xiążęcia i Xiążkę *Kumberland* w *Kew*, gdzie za przybyciem ich dały się słyszeć wystrzały działowe. Podczas śniadania, Xiążka *Kumberland* i Xiążniczka *Augusta* siedziały obok Króla Jmci, a Xiąże Pruski *Fryderyk* i Xiąże *Kumberland* obok Królowej *Jeymości*.

— Dnia 6 —

Królestwo Ichmość udali się dnia 3 b. m. z Xiąciem *Sussex*, Xiąciem Pruskim *Fryderykiem* i Xiąciem *Jerzym Kumberland*, do zwierzyńca *Reienta*, gdzie Monarcha odprawił przegląd gwardyi konney. Królestwo Ichmość byli potem z powyższemi dostojnymi osobami na śniadaniu u Vice-Hrabiego *Combermere* w ogrodach w *Kensington*.

P O R T U G A L I A.

Lizbona dnia 10 lipca.

Don Miguel dnia 8 w *Queluz* przyjmował podziękowanie od Kawalerów Maltańskich przeoratu Portugalskiego. Dobra tego, nadzwyczaj hogatego przeoratu, za Jana VI, który był wielkim przeorem zakonu, należące do skarbu, powrócone zostały zakonowi przez *Don Miguela*, z obowiązkiem płacenia znacznego podatku corok. Tegoż dnia wypłynęła do *Angoli* gabarra ze sto

piędziesiącią ludźmi, skazanymi na galery i na wygnanie. *Joachim Leokadio*, kassyer Hrabiego *Poisia*, pojechał do *Paryża*, dla układania się o pożyczkę. Hrabia *Poisia*, dawniej kassyer pewnego domu handlowego, był potem dostarczycielem wojskowym i wielki zebrał majątek. Wielkie uczynił pożyczki *Don Miguelowi* na wyprawę do *Oporto* w 1828 roku i na wyprawę przeciw *Terceirze*. Gabarra jedna wyszła do *Terceiry* dla wzmocnienia eskadry blokującej. Oddzielony od niej trzy-masztowy okręt hiszpański *Tritao-Palmeiro* dnia 10 wszedł na rzekę *Tag*. Student Uniwersytetu *Koimbryjskiego Carneiro*, który w roku 1828 zabił trzech profesorów, został poymany i dnia 9 egzekwowany: dotąd przebywał w Hiszpanii, iako zbieg. (G.S.P.)

N I E M C Y.

Od brzegów *Menu* 6 sierpnia.

Król Jmć *Wirtemberski* wrócił dnia 4 b. m. do *Sztuttgartu*, a nazajutrz miał wyjechać do *Friedrichshafen*.

Listy z *Darmstadt* donoszą, iż druga Izba nie przyjęła budżetu podanego przez Ministrów. (G. W.)

N O R W E G I A.

Chrystyania 23 lipca.

Doniesienia z północnych okręgów *Norwegii* dochodzą do dnia 24 czerwca. Pogoda była wtedy bardzo przyjemna i ciepło podług *Reaumura* dochodziło 20° tak, że pola i łąki nappięknieszę czyniły nadzieję. Rybołówstwo w *Finmarku* odbywało się pomyślnie i pierwsze rossyjskie okręty naładowane już zostały po przedaniu swoich towarów. Z *Tromse* wypłynęły cztery okręty do wysp *Niedźwiedzich* na połow koni morskich. Z *Hamersfestu* donoszą, że z sześciu ludzi, zostawionych przeszłej jesieni na wyspach *Niedźwiedzich*, dla łowienia zimą koni morskich, pięciu umarło ze szkorbutu, a szósty przyjęty został na przejeżdżający okręt. Odtąd nic o nim słyhać nie było. Obecną zaś wiadomość znaleźli na ścianie izby, w której leżało pięciu umarłych. *Burliwa* i surowa zima nie pozwoliła im zapewne zajmować się rybołówstwem i łowiectwem, a nieczynne życie w tak ostrym klimacie tamednym, stało się, iak wiadomo, przyczyną śmiertelnych chorób szkorbutycznych. (G. S. P.)

S Z W A Y C A R Y A.

Berna dnia 23 lipca.

Dnia 16 lipca w różnych miejscach *Szwajcar* wielkie były burze z ulewą. W kantonach *Soloturneckim* i *Bazylejskim* pozносиło wszystkie mosty, popsuło drzewa owocowe i poniszczyło winnice. Rzeki niezmiernie weszbrały. W *Helwzetynie* cztery domy potoki uniosły, a 18 lipca znaleziono tam w jednym domu iedenascie osób utonionych. Gościniec przez wyższy *Hauenstein* mocno popsuty. (G. S. P.)

N I D E R L A N D Y.

Bruksella dnia 27 lipca.

Jego Królowa *Wysokość* Xiąże *Wilhelm Pruski*, z małżonką przybył zawczora do tutejszej stolicy, a dzisiaj wyjechał do *Hagi*. (G. S. P.)

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 15 lipca.

Dwór *królewski* wyjechał dzisiaj do *Escuryalu*, a stamtąd 17 wyjedzie do *La-Grancha*, gdzie wielkie robią przygotowania do obchodu 24 lipca imienin Królowej. Susza nadzwyczajna trwa ciągle i stolica doznaje ciągłego niedostatku wody, tak, że tysiące ludzi ciśnie się z dzbankami do studeń, ażeby po długim oczekiwaniu dostać cokolwiek wody. (G. S. P.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. *Andrzej Bucharski* Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.